

Rigsdagsmand mere end nogen Anden har givet Anledning til ved Grundlovens Forfatelse. Under dennes Forhandling gjorde jeg mig al Umage for ikke at faae ind i Grundloven Løfter om bestemte Lovarbejder, for ikke at faae Skildter hængte ud i Grundloven som for en Handel, vi ikke siden vilde drive. Men, da vi nu engang alligevel have hængt Skildterne ud, har jeg gjort mig Umage for at drive Handelen, og det for billig Kjøb. For at skaffe Folk, som ikke vare i Kirken, Udgang til at kunne indgaae Giftermaal, foreslog jeg saaledes, at det ved en Bestemmelse af Justitsministeren skulde fastsættes, at Giftermaalet blot blev indført i Kirkebogen; derved vilde Banffeligheden være hævet. Jeg nævner kun dette som et Beviis paa, hvilkken reformatorisk Vej, jeg er staaet ind paa, ved Siden af den Bestemmelse i Grundloven, der tilstiger Folket fri Religionsøvelse. Den ærede Rigsdagsmand har selv i sin Tid kraftigt grebet ind i dette Forhold, og det er Noget, jeg ikke forekaster ham, thi han har derved givet et godt Exempel, som det er Skade ikke er blevet ligesaa godt efterfulgt. Hvad den ærede Rigsdagsmand for Thisted Amts 1ste Valgkreds (S. Knudsen) angaaer, da tager han meget feil, naar han troer, at jeg har klaget over Uorden i hans Foredrag. Det var netop, fordi hans Foredrag forekom mig at være særdeles ordentligt og meget ordentligt at gaae ud paa at tillægge Besidderne af et større Quantum Hartkorn en større Paalidelighed med Hensyn til, hvorledes Communerne skulde beskyles, end dem, som havde et ringere Quantum Hartkorn — saaledes forstod jeg ham idetmindste, — det var netop derfor, og fordi det forekom mig, at han holdt dette fast som noget Vigtigt, at jeg imødegik ham. Nu har han idag sagt, at jeg skulde være gaaet løs paa at forhindre de Mand, der have et større Quantum Hartkorn, fra at faae Sæde i Amtsraadet. Det har jeg imidlertid ingenlunde eftertrægtet, tværtimod, det skal være mig særdeles hjært at see dem der; thi, naar de komme der — ifald de ellers komme der —, valgte af en større Valgkreds, saa indeholdes heri et Beviis for, at de have gjort sig folkelige og indtage den Stilling i Samfundet, de skulde, idet de i saa Fald ikke

have stillet sig paa det høiere Hartkorns Standpunkt, men vidst at skaffe sig Tillid hos samtlige de Personer, hvis Interesser skulde repræsenteres. Jeg har maaskee misforstaaet det ærede Medlem, men jeg troer, at han holdt paa en Valgbarhedsensus, men, gjør han det, og troer derved at sikke denne Klasse en virkelig Repræsentation, saa tager han naturligvis meget feil. Vil han virkelig have, at denne Klasse skal have særlig Repræsentation, fordi han troer, at den har særlige Interesser at bevare — Noget, som jeg ikke troer — saa maa han slutte sig til Minoriteten, hvis Opgave det jo er at sikke Vedligeholdelsen af Sædegaardseiernes Klasse. Saaledes har jeg idetmindste forstaaet Minoritetens Opgave. Her komme vi da ind paa Sagen selv og paa den Forvirring, som iøvrigt den ærede Ordfører temmelig godt har klaret, uden at han dog, som jeg troer, udtalte det, hvorpaa det dog egentligt kommer an. Sædegaardseiernes Valgklasse bestod for deres Qualification og ikke for deres Quantitet, ikke for Hartkornets Quantitet, men for dets Dvalitet (Hør!). Dvaliteten er hævet og kan ikke erstattes ved en quantitativ Størrelse; taget paa Maa og Faa. Vil man være consequent og sammenhængende med den tidligere Idee, maa man søge den nærmeste Dvalitet, og i saa Henseende har den ærede Ordfører rigtigt udtalt, at vi for Diebliffet finde en anden Dvalitet af Hartkorn i Fæste og Forpagterhartkornet, om jeg saa maa udtrykke mig, det Hartkorn nemlig, som er overladt til fri Raadighed, og det, der er bundet under Fæsteloavgivningen. Der har man en anden Dvalitet af Hartkornet, og Grændsen mellem disse 2de Slags Hartkorn er 12 Tdr., men her opstaaer atter en Banffelighed ved netop at holde fast paa Tallet 12. Tager man nemlig 12 Tdr. med, og det er jo foreslaaet, at det skal være inclusive, medtager man en Valgklasse af det ved Lovgivningen som Fæstehartkorn kvalificerede Hartkorn, og man skal derfor gaae et Skridt lavere ned, saaledes for at nævne et Exempel, til 10 Tdr. Man maa adskille mellem Fæstebønderne og Proprietairerne — for at benytte dette Navn —, som besidde med en fuldkommen Eiendomsret her i Landet.